

VERENIGING AANBIEDERS
DIER EN ZORG

Gedragscode
November 2022

Inleiding

De laatste jaren worden in toenemende mate (hulp)dieren voor verschillende doeleinden ingezet. Er zijn steeds meer mogelijkheden om in samenwerking met dieren de gezondheid of het functioneren van mensen te stimuleren of te verbeteren. Binnen het werkveld is er een onderscheid tussen assistentiehonden die worden ingezet en permanent verblijven bij mensen met bijvoorbeeld een fysieke beperking, PTSS, epilepsie, autisme of diabetes, en dieren die worden ingezet in korte sessies bijvoorbeeld ter ondersteuning van mensen met dementie, depressie of sociaal-emotionele vraagstukken. Daarbij wordt in het werken met paarden ook nog een onderscheid gemaakt tussen werken naast of op het paard. Binnen het werkveld bestaan diverse toepassingsgebieden, waaronder activiteiten, coaching, therapie en onderwijs. Dieren worden ook steeds meer ingezet in het bedrijfsleven en voor trainingen. Er zijn echter geen wetten of regels die binnen dit brede werkveld bepalen welke kennis nodig is om het werk goed te doen en hoe de juiste omgang met de dieren wordt veiliggesteld.

De Vereniging Aanbieders Dier en Zorg stelde deze Gedragscode op, gebruikmakend van recente kennis vanuit wetenschap en praktijk. De Gedragscode beschrijft de basis aan waarden en normen die onderschreven wordt door alle professionals die lid zijn van de Vereniging en die werkzaam zijn in het veld van dierondersteunde interventies en assistentiedieren. Met deze code hanteert iedereen binnen de vereniging overeenkomstige waarden waar iedere professional voor staat en waardoor het welzijn van mens en dier in deze sector geborgd is. Tegelijkertijd helpt deze Code om transparantie te bieden en vertrouwen te wekken richting de personen en partijen waar onze leden mee samenwerken.

Alle bij de Vereniging aangesloten professionals verklaren te zullen werken volgens onderhavige Gedragscode. Deze Code is een richtlijn en biedt de professional een leidraad in professioneel handelen. Wanneer er sprake is van een klacht van welke aard dan ook, kan men zich melden bij de klachtencommissie.

Deze Gedragscode wordt tweejaarlijks geëvalueerd. Voordat deze termijn is verstreken, zal worden bekeken of ontwikkelingen in de praktijk of wetenschap gedurende deze periode aanleiding geven om de Gedragscode aan te passen. Een tussentijdse aanpassing is mogelijk indien een van de ondertekenende partijen of de overheid oordeelt dat de ontwikkelingen in de praktijk dit noodzakelijk maken.

De Vereniging Aanbieders Dier & Zorg heeft getracht deze Gedragscode zorgvuldig op te stellen, met als doelstellingen:

- de levenskwaliteit en het welzijn van dieren die ingezet worden binnen dierondersteunde interventies en dierassisterend werk in Nederland te waarborgen, beschermen en waar nodig te verbeteren.
- het bevorderen en verzekeren van de veiligheid en het welzijn van cliënten die met behulp van deze dieren professionele zorg ontvangen.
- het werkveld voor dierondersteunde interventies en dierassisterend werk verder te professionaliseren.

Gedragscode Vereniging Aanbieders Dier & Zorg

Waar in deze gedragscode gebruik wordt gemaakt van de mannelijke vorm, wordt in voorkomende gevallen de vrouwelijke vorm bedoeld.

A. Respect voor het dier

De professional erkent en eerbiedigt de intrinsieke waarde van het dier en dus het dierenwelzijn. De professional brengt dit respect tot uitdrukking door onderstaande gedragsregels na te leven:

1. Elk dier heeft natuurlijke behoeften. De professional houdt rekening met deze behoeften en zorgt ervoor dat het dier in deze behoeften wordt voorzien. De vereniging neemt hierin het *Vijf Domeinen Model* van Mellor (2016, 2017, 2020) als uitgangspunt. Dit model beschrijft vijf overkoepelende thema's, ook wel domeinen genoemd. Vier daarvan zijn fysieke en functionele domeinen: voeding, omgeving, gezondheid en gedragsinteracties. Elk van deze vier domeinen heeft impact op het vijfde domein: de mentale gezondheid oftewel het welzijn van het dier. Leden van de Vereniging Aanbieders Dier en Zorg spannen zich in om de dieren waarmee zij werken volgens deze vrijheden te laten leven.
2. Bij een interventie mogen alleen dieren ingezet worden die in goede gezondheid verkeren, zowel fysiek als mentaal.
3. De professional moet begrijpen dat een dierondersteunde interventie uit veel meer bestaat dan een cliënt (soms indirect) contact laten hebben met het dier. Dit vereist een minimum aan opleiding om de juiste kennis over en vaardigheden met diergedrag en mens-dier interacties te beheersen om een verantwoorde interventie te kunnen geven. Benodigde opleidingen en registraties staan vermeld onder punt E.1. (Professionaliteit).
4. Hoe een dier wordt ingezet in een interventie heeft invloed op het welzijn van het dier. Het is niet toegestaan het dier te instrumentaliseren of exploiteren, of het dier te hard te laten werken. Het dier moet in bescherming worden genomen; het welzijn moet gewaarborgd zijn.
5. De professional dient tijdens de interventie altijd aanwezig te zijn om zo de veiligheid van mens en dier te kunnen waarborgen.

B. Respect voor de cliënt

De professional erkent en eerbiedigt de persoonlijke en menselijke waardigheid van de cliënt. De professional brengt dit respect tot uitdrukking door onderstaande gedragsregels na te leven:

1. Alle cliënten worden gelijkwaardig benaderd en behandeld.
2. De professional houdt rekening met normen, waarden, prioriteiten en levensovertuiging van de cliënt.
3. De professional houdt rekening met ontwikkelingsniveau, mogelijkheden en behoeften van de cliënt.
4. De professional vergewist zich voor de aanvang van de professionele relatie ervan, dat tussen de professional en de cliënt overeenstemming bestaat over het doel en de opzet van de interventie. Bij wijziging van de situatie dient de professional tot hernieuwde afspraken met de cliënt te komen. Afspraken worden op schrift gesteld.

5. De professional gaat gedurende een behandeltraject geen seksuele of andere intieme relatie aan met de cliënt.

C. Integriteit

De professional is integer in het uitoefenen van het beroep. In het handelen toont de professional eerlijkheid, betrouwbaarheid, gelijkwaardige behandeling en openheid tegenover de cliënt. De professional scheidt tegenover alle betrokkenen duidelijkheid over de rollen die hij en het dier in kwestie vervult en handelt in overeenstemming daarmee.

D. Beroepsethiek

De relatie tussen professional en cliënt is een ethische relatie. De professional zorgt ervoor dat, voor zover dat binnen het vermogen ligt, de diensten en de resultaten van zijn beroepsmatig handelen niet worden misbruikt en dat de professional werkt binnen zijn scope of practice. Wanneer dat naar de professionele opinie van de professional noodzakelijk is, verwijst de professional de cliënt door. De professional:

1. Volgt de beroepseigen ethische richtlijnen.
2. Onderkent de macht die inherent is aan de positie en beseft dat hij zowel bewust, als onbewust grote invloed kan uitoefenen op de cliënt en mogelijk ook op derden.
3. Kent zowel de beperkingen van het beroep als de grenzen van zijn of haar persoonlijke competenties en zorgt ervoor dat hij geen van beide overschrijdt.
4. Aanvaardt waar nodig samenwerking met andere professionals.
5. Maakt eigen emotionele- en of andere behoeften niet afhankelijk van de relatie met een cliënt.
6. Onttrekt zich niet aan de behandeling van een klachtenprocedure indien die tegen hem of haar wordt ingesteld.

E. Professionaliteit

De professional streeft naar het verwerven en handhaven van een hoog niveau van deskundigheid in het uitoefenen van het beroep. Hij neemt de grenzen van deskundigheid in acht en kent de beperkingen op professioneel vlak. De professional biedt alleen diensten aan en gebruikt alleen methoden en technieken waarvoor hij door opleiding, training en/of ervaring is gekwalificeerd. De professional:

1. Beschikt over een adequate opleiding en professionele behandelmethodieken. Concreet houdt dit in dat leden van de Vereniging Aanbieders Dier en Zorg: a) een BIG-registratie hebben als zij therapeutisch werk verrichten; aangesloten zijn bij ADI en/of ADeu als zij assistentiehonden trainen en inzetten en aangesloten zijn bij IGDF als zij blindengeleidehonden trainen en inzetten. Professionals werkzaam binnen AAI hebben zich daarnaast aangesloten bij AKR.
2. Is kritisch op het eigen professioneel handelen, doet aan zelfreflectie en past zelfanalyse toe om na te gaan hoe en in welke richting hij zichzelf als mens en professional kan ontwikkelen, om optimaal te kunnen blijven functioneren, dit geldt ook voor het welzijn van het dier.
3. Blijft op de hoogte van ontwikkelingen, staat open voor andere en nieuwe inzichten en onderzoekt nieuwe methoden op het gebied van dierondersteunde interventies.

Vereniging Aanbieders Dier en Zorg

info@verenigingaanbiedersdierenzorg.nl
www.verenigingaanbiedersdierenzorg.nl

4. Heeft een beroepsaansprakelijkheidsverzekering of heeft op andere wijze gezorgd dat eventuele schade waar hij als professional op kan worden aangesproken, in redelijkheid gedekt zijn.

5. Verleent desgevraagd informatie over welke opleiding, ervaring en kwalificaties hij heeft en welke methoden en stijl hij (voornamelijk) gebruikt bij professionaling. Hij heeft een curriculum vitae beschikbaar dat door hem of haar actueel wordt gehouden.
6. Is collegiaal richting andere professionals en bereid mee te werken aan voortgaande professionalisering van het beroep en het optimaliseren van het imago.

Voor verdere toepassing van de bovenstaande Gedragscode per diersoort, verwijzen we u naar het [protocol Paard](#) en [protocol Hond](#), welke onderdeel vormen van deze Gedragscode.

[VERSIE 1 – november 2022]